

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
ÜRETİM YÖNETİMİ VE PAZARLAMA BİLİM DALI

**KOMPULSİF SATIN ALMA ÜZERİNDE MATERYALİZM, STATÜ
TÜKETİMİ, MODA YÖNELİMİ VE PARAYA YÖNELİK
TUTUMUN ETKİSİ**

Doktora Tezi

EBRU BİLGEN

İstanbul, 2014

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
ÜRETİM YÖNETİMİ VE PAZARLAMA BİLİM DALI

**KOMPULSİF SATIN ALMA ÜZERİNDE MATERYALİZM, STATÜ
TÜKETİMİ, MODA YÖNELİMİ VE PARAYA YÖNELİK TUTUMUN
ETKİSİ**

Doktora Tezi

EBRU BİLGEN

Danışman: PROF.DR. AYPAR USLU

İstanbul, 2014

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı : Ebru BİLGEN
Anabilim Dalı : İşletme
Programı : Üretim Yönetimi ve Pazarlama
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Aypar USLU
Tez Türü ve Tarihi : Doktora – Mart 2014
Anahtar Kelimeler :Tüketim Kültürü, Kompulsif Satın Alma, Materyalizm, Statü Tüketimi, Moda Yönelimi, Paraya Yönelik Tutum

ÖZET

Günümüzde global tüketim kültürünün yaygınlaşmasının bir sonucu olarak ortaya çıkan kompulsif satın alma gibi rasyonel olmayan tüketim davranışlarının gün geçtikçe daha çok arttığı görülmektedir. Psikolojik, sosyal ve kültürel nedenlere dayalı olarak açıklanabilen kompulsif satın alma davranışı, hem kişinin kendisi hem de etrafındaki diğer insanlar için ciddi problemler yaratabilmektedir. Yapılan çalışmaların artması ile birlikte, bu konunun kompulsif alıcılar başta olmak üzere onların çevreleri ve genel olarak tüm toplumun huzuruna katkı sağlaması beklenmektedir.

Tüketici davranışlarındaki araştırmaların çoğunormal davranışlara odaklanmaktadır. Kompulsif satın alma konusuyla ilgili olarak literatürde yer alan çalışmaların büyük bir kısmı konuyu psikolojik nedenlere dayalı olarak açıklamaktadır. Ancak kompulsif satın alma davranışını sadece psikolojik nedenlere bağlı olarak açıklamak yeterli olmamaktadır. Tüketici davranışları literatüründeki söz konusu eksikliği giderebilmek amacıyla bu çalışmada kompulsif satın alma davranışı, tüketim kültürünün diğer önemli çıktıları arasında yer alan materyalizm, statü tüketimi, moda yönelimi ve paraya yönelik tutum ile olan ilişkileri açısından incelenmiştir. Bu bağlamda kompulsif satın alma üzerinde materyalizm, statü tüketimi, moda yönelimi ve paraya yönelik tutumun etkisinin belirlenmesi, araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için bir model önerisi sunulmuş ve yapılan analizler sonucunda da modelin anlamlı ve açıklayıcı olduğu görülmüştür.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Ebru BILGEN
Field : Business Administration
Programme : Production Management and Marketing
Supervisor : Prof. Dr. Aypar USLU
Degree Awarded and Date : Ph.D. – March 2014
Keywords : Consumption Culture, Compulsive Buying, Materialism, Status Consumption, Fashion Orientation, Money Attitude

ABSTRACT

At the present time, it is seen that irrational consumption behaviors, such as compulsive buying which is showing up as a result of the proliferation of global consumption culture, are increasing day by day. Compulsive buying behaviors which can be explained by psychological, social and cultural reasons, might cause serious problems for both the person itself and the other people who are in its environment. It is expected that this topic will contribute firstly to compulsive buyers, then their acquaintances and generally to the public peace with the help of increasing number of the studies.

Most of the researches in consumer behaviors focus on normal behaviors. It is seen that most of the studies in the literature that are related to compulsive buying explain the topic on the basis of psychological reasons. However, it is not sufficient to explain compulsive buying behavior only on the basis of psychological reasons. To be able to fulfill this need in the consumer behavior literature, compulsive buying behavior is examined in this study within the scope of the other outputs of consumption culture; which are materialism, status consumption, fashion tendency and attitude towards money. In this context, ascertaining the effect of materialism, status consumption, fashion tendency and attitude towards money on the compulsive buying constitutes the main goal of the study. In order to achieve this goal, a model has been proposed and after the completion of the analysis, it is seen that the model is meaningful and explanatory.